

● W dniu **15 marca 2012 r.** Narodowy Bank Polski wprowadza do obiegu monety upamiętniające Polaków ratujących Żydów – rodziny Ulmów, Kowalskich, Baranków, o nominałach:

20 zł wykonaną stemplem zwykłym w srebrze,

2 zł wykonaną stemplem zwykłym ze stopu Nordic Gold.

Narodowy Bank Polski

ma wyłączne prawo emitowania znaków
pieniężnych Rzeczypospolitej Polskiej.

Oprócz monet i banknotów powszechnego obiegu NBP emituje także monety i banknoty kolekcjonerskie. Emisja wartości kolekcjonerskich stanowi okazję zarówno do upamiętniania ważnych historycznych rocznic i postaci, jak i do rozwijania zainteresowań polską kulturą, nauką i tradycją.

Od 1996 roku NBP emituje także dwuzłotowe monety okolicznościowe powszechnego obiegu ze stopu Nordic Gold.

Wszystkie monety i banknoty emitowane przez NBP są prawnym środkiem płatniczym w Polsce.

NBP

Narodowy Bank Polski

monety

MONETY EMISJI 2012 MONETY EMISJI 2012

Narodowy Bank Polski planuje wprowadzenie do obiegu w dniu 30 marca 2012 r. monety „50-lecie Programu 3 Polskiego Radia” o nominale 2 zł Nordic Gold.

Informacje o planie emisji
znajdują się na stronie:

www.nbp.pl/monety

Sprzedaż monet kolekcjonerskich emitowanych przez NBP jest prowadzona w serwisie Kolekcjoner (aukcja internetowa/sklep internetowy) pod adresem:

www.kolekcjoner.nbp.pl

 KOLEKCJONER

oraz w oddziałach okręgowych NBP.

Monety zostały wyprodukowane
w Mennicy Polskiej S.A. w Warszawie.

Skład i druk: Drukarnia NBP

Polacy ratujący Żydów –
rodziny
Ulmów, Kowalskich, Baranków

Polacy ratujący Żydów – rodziny Ulmów, Kowalskich, Baranków

● Spośród wszystkich zbrodni dokonanych przez ludobójczy reżim hitlerowski w okupowanej Europie, szczególnie bestialskie były morderstwa popełnione na ludności cywilnej – dzieciach, kobietach, starcach i całych rodzinach. Podczas II wojny światowej zamordowano prawie 6 mln Żydów, ale metodą nieludzkiej, zbiorowej odpowiedzialności niemieccy okupanci wielokrotnie stosowali również wobec Polaków: mieszkańców wsi pacyfikowanych za pomoc partyzantom, mieszkańców Warszawy w trakcie powstania 1944 r., a także wobec tych rodzin polskich, które ośmieliły się udzielić pomocy prześladowanym Żydom.

● Już w październiku 1941 r. w Generalnym Gubernatorstwie wprowadzono karę śmierci dla Żydów uciekających z gett oraz tych, którzy udzielali im pomocy. Decydowały o tym władze policyjne, a ofiary najczęściej zabijano na miejscu. Wobec Polaków karę śmierci za pomoc Żydom zaczęto stosować praktycznie w ostatnich miesiącach 1942 r. Po wymordowaniu Żydów w gettach polowano wtedy na tych, którzy zdołali się ukryć. Ogółem udokumentowano, że w latach 1942–1945 za pomoc ofiarowaną Żydom zostało zamordowanych około 700 Polaków, a w co najmniej 40 przypadków ta „wina zbiorowa” objęła całe rodziny: dorosłych i dzieci.

Rodzina Kowalskich z Ciepelowa k. Radomia

● Adam i Bronisława Kowalscy jesienią 1942 r. ukryli w swoim domu dwoje żydowskich sąsiadów: Elkę Cukier i Berka Pinechesa.

Żydzi ukrywali się również w innych domach Ciepelowa. 6 grudnia 1942 r. żandarmi niemieccy, poinformowani przez miejscowych folksdojczów, otoczyli podejrzane domy. Kowalscy (poza rodzicami pięcioro dzieci w wieku od roku do 16 lat: Tadeusz, Henryk, Stefan, Zofia, Janina) zostali wraz z sąsiadami i ukrywającymi się Żydami spaleni żywcem w drewnianym domu, należącym do rodziny Obuchiewiczów. Ogółem tego dnia w Ciepelowie zamordowano 31 Polaków oraz nieznaną liczbę Żydów.

Rodzina Baranków z Siedlisk k. Miechowa

● 15 marca 1943 r., w toku rewizji przeprowadzanej w domu Wincentego i Łucji Baranków przez niemiecką policję pomocniczą Sonderdienst, odkryto dwie kryjówki, w których znajdowali się czterej Żydzi, najprawdopodobniej z rodziny Goldfingerów. Zostali oni natychmiast zabici, po czym Niemcy strzelami w tył głowy zabili małżeństwo Baranków oraz ich synów: Tadeusza (9 lat) i Henryka (13 lat). Nieobecną matkę Łucji, Katarzynę Kopeć, Niemcy nakazali mieszkańcom wsi, pod groźbą masowych represji, doprowadzić nazajutrz do Miechowa. Została tam zastrzelona.

Rodzina Ulmów z Markowej k. Łańcuta

● Józef Ulma wraz z żoną Wiktorią przez 1,5 roku przechowywał na poddaszu swojego wiejskiego domu 8 Żydów z rodzin Schallów

i Goldmanów. 24 marca 1944 r. – na skutek donosu miejscowego granatowego policjanta – cała rodzina Ulmów (w tym sześcioro dzieci w wieku od półtora roku do ośmiu lat: Władysław, Stanisława, Marian, Franciszek, Barbara, Antoni) zostali na miejscu zastrzeleni wraz z Żydami, których przechowywali, przez niemieckich żandarmów i granatowych policjantów. W 1995 r. Wiktoria i Józef zostali pośmiertnie uhonorowani medalem „Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata” przez izraelski Instytut Yad Vashem. Od 2003 r. w Kościele katolickim toczy się proces beatyfikacyjny całej rodziny.

● Tragedia tych rodzin najpełniej pokazuje straszliwą cenę, jaką w czasach Zagłady niejednokrotnie płacili ludzie, których odwaga i heroizm były nie mniejsze niż bohaterów na polach bitew. Wielu pomagających zginęło, ale na ziemiach polskich, dzięki takim jak oni, przetrwało okupację około 30–40 tys. Żydów. Nigdy nie dowiemy się, ile osób było w to zaangażowanych, ale z pewnością kilkakrotnie więcej niż liczba uratowanych. I choć większość naszych współobywateli nie potrafiła lub nie mogła przeciwstawić się zbrodni, to jednak właśnie z dokonania tych najszlachetniejszych i najdzielniejszych osób należy czerpać siłę do uporania się z trudnymi problemami historii. Pamięć o tych, którzy ratowali, wtedy gdy było to czynem niemal nadludzkim, nie może zagać.

Jerzy Halbersztadt
b. dyrektor Muzeum Historii Żydów Polskich
prezes Fundacji Partnerstwo w Kulturze

MONETY EMISJI 2012 MONETY EMISJI 2012 MONETY EMISJI 2012 MONETY EMISJI 2012 MONETY EMISJI 2012 MONETY EMISJI 2012 MONETY EMISJI 2012

NOMINAŁ 20 ZŁ

metal Ag 925/1000 (oksydowane) ■ stempel zwykły ■ średnica 38,61 mm
masa 28,28 g ■ wielkość emisji (nakład) 40.000 szt.

AWERS: U góry, po prawej stronie, wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Na prawo od orła, ukośnie, oznaczenie roku emisji: 2012. Pod orłem, na wyodrębnionej płaszczyźnie, stylizowane wizerunki wiejskiego domu i drzew. Poniżej napis: 20 zł. Po lewej stronie, ukośnie, od dołu ku górze, napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA. Po lewej i po prawej stronie oraz u dołu wyodrębnione płaszczyzny wyobrażające stylizowane drewniane deski. Na ich tle, po prawej stronie, u dołu, napis: CIEPELÓW 6.12.1942/SIEDLISKA 15.03.1943/MARKOWA 24.03.1944. Pod orłem, po prawej stronie, znak mennicy: M/W.

REWERS: U dołu stylizowane wizerunki postaci kobiety, mężczyzny i dzieci. Po prawej i po lewej stronie wyodrębnione płaszczyzny wyobrażające stylizowane drewniane deski. Na ich tle, ukośnie, napis: RODZINY ULMÓW, KOWALSKICH, BARANKÓW. U dołu, po lewej stronie, stylizowany zarys fragmentu postaci trzymającej niemiecki pistolet maszynowy, skierowany w stronę grupy osób. U góry napis: POLACY/RATUJĄCY ŻYDÓW.

Projektant monety: GRZEGORZ PFEIFER

NOMINAŁ 2 ZŁ

metal stop CuAl15Zn5Sn1 ■ stempel zwykły ■ średnica 27,00 mm
masa 8,15 g ■ wielkość emisji (nakład) 800.000 szt.

AWERS: Wizerunek orła ustalony dla godła Rzeczypospolitej Polskiej. Po bokach orła oznaczenie roku emisji: 20-12, poniżej orła napis: ZŁ 2 ZŁ. W otoku napis: RZECZPOSPOLITA POLSKA, poprzedzony oraz zakończony sześcioma perełkami. Pod orłem, po prawej stronie, znak mennicy: M/W.

REWERS: Centralnie, stylizowany wizerunek kobiety trzymającej dziecko. Powyżej napis: POLACY/ratujący, a po prawej stronie, prostopadle, napis: ŻYDÓW. U dołu, po prawej stronie, stylizowany wizerunek popiersia mężczyzny. U góry, półkolem, napis: RODZINY ULMÓW, KOWALSKICH, BARANKÓW.

NA BOKU: ośmiokrotnie powtórzony napis: NBP, co drugi odwrócony o 180 stopni, rozdzielony gwiazdkami.

Projektant awersu: EWA TYC-KARPIŃSKA
Projektant rewersu: GRZEGORZ PFEIFER